

Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Türk halk edebiyatının nazım şekil ve türlerini ana hatlarıyla kavratmak.

Dersin İçeriği

Türk halk edebiyatında kullanılan tür (güzelleme, taşlama, koçaklama, ağıt; ilâhî, nefes, devriye, şathiye, tevhid, nutuk, deme, duvaz) ve şekillerin (mani, türkü, ninni; koşma, destan, semai, varsağı, divani, seki; divan, selis, semai, kalenderî, satranç, vezn-i âher) tanımı, yapısı, işlevi ve seçilmiş örnekleri anlatılacak. Yine Türk halk edebiyatındaki mensur türler (tekerleme, bilmece, atasözleri ve deyimler ile alkışlar ve kargışlar) tanımı, yapısı, işlevi ve seçilmiş örnekleri ele alınacaktır.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Elçin, Şükrü, Halk Edebiyatına Giriş, Akçağ Yayınları, Ankara 1998. Oğuz, M. Öcal vd. Türk Halk Edebiyatı El Kitabı, Grafiker Yayıncılık, Ankara 2004. Güzel, Abdurrahman-Torun Ali, Türk Halk Edebiyatı El Kitabı, Akçağ Yayınları, Ankara 2004. Görkem, İsmail, Türk Edebiyatında Ağıtlar, Çukurova Ağıtları, Akçağ Yay., Ankara 2001 Günay, Umay, Türkiye’de Aşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi, Akçağ Yay., Ankara 1992. Boratav, Pertev Naili, İzahlı Halk Şiiri Antolojisi, İstanbul 2000. Oğuz, M. Öcal, Halk Şiirinde Tür, Şekil ve Makam, Akçağ Yay., Ankara 2001. Çelebioğlu, Amil, Türk Ninniler Hazinesi, Ülker Yayınevi, İstanbul 1982. Duymaz, Ali, İrfanı Arzulayan Sözler Tekermeler, Akçağ Yay., Ankara 2002. Kaya, Doğan, Anonim Halk Şiiri, Akçağ Yay., Ankara 1999.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Anlatma Yöntemi - Grup Çalışması - Konu Anlatımı - Soru Cevap - Metin Tahlili - Metin İncelemesi

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Dersin içeriğine bağlı olarak önceden belirtilecek olan makalelerin okunması fayda sağlayacaktır.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Araştırma Görevlisi Mehmet Emin DEDE

Dersin Verilişi

Bu ders, Türk halk edebiyatında kullanılan nazım türleri (güzelleme, taşlama, koçaklama, ağıt; ilâhî, nefes, devriye, şathiye, tevhid, nutuk, deme, duvaz) ve nazım şekillerinin (mani, türkü, ninni; koşma, destan, semai, varsağı, divani, seki; divan, selis, semai, kalenderî, satranç, vezn-i âher) tanım, yapı ve işlevlerini kuramsal olarak ele alırken, bu tür ve şekillerden seçilmiş örnekler üzerinden çözümleyici bir okuma yapılmasını sağlar. Ayrıca, halk edebiyatında yer alan mensur türler (tekerleme, bilmece, atasözleri, deyimler, alkışlar ve kargışlar) hem biçimsel hem de işlevsel yönleriyle değerlendirilerek, kültürel bağlamları içinde incelenir. Ders, teorik aktarım ile metin incelemesini bir araya getirerek öğrencilerin hem kavramsal hem uygulamalı bilgi edinmelerini amaçlar.

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Prof. Dr. Bayram Durbilmez

Program Çıktısı

1. Türk halk edebiyatının nazım şekillerini ve türlerini anlayabilir.
2. Türk halk edebiyatının mensur türlerini tanıyabilir.
3. Türk halk edebiyatının nazım şekillerini ve türlerini anlayabilir.
4. Türk Halk Edebiyatı içinde özel bir yeri olan gelenekli Türk şiirinde kafiye, kafiye örgüsü, ayak ve çeşitleri hakkında bilgi sahibi olabilir.
5. Gelenekli Türk şiiri içindeki anonim Türk şiiri nazım biçimlerini ve bu biçimlerin yapı özelliklerini kavrayabilir.
6. Gelenekli Türk şiiri içindeki âşık edebiyatı nazım biçimlerini ve bu biçimlerin yapı özelliklerini kavrayabilir.
7. Gelenekli Türk şiiri içindeki tekke-tasavvuf (derviş) şiiri nazım biçimlerini ve bu biçimlerin yapı özelliklerini kavrayabilir.
8. Âşık edebiyatı nazım türlerini ve bu türlerin içerik özelliklerini kavrayabilir.
9. Tekke-tasavvuf (derviş edebiyatı nazım türlerini ve bu türlerin içerik özelliklerini kavrayabilir.
10. Gelenekli Türk tiyatrosunun Türk halk edebiyatı içindeki yerini ve genel özelliklerini kavrayabilir.
11. Gelenekli Türk tiyatrosunu oluşturan gölge tiyatrosu, ortaoyunu, vd. gibi tiyatro kollarının genel özellikleri ve tipleri hakkında bilgi sahibi olabilir.

Haftalık İçerikler

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
1			Anlatım, Araştırma–İnceleme, Programlı Öğrenme, Gözlem	Türk Halk Şiirinde Tür ve Şekil-5: İslamiyet Dönemi (Âşık Şiiri Nazım Şekilleri-2)	
2	Ders öncesi bilgi paketinde belirtilen kaynakların ilgili yerlerinin okunması, yanı sıra öncesinden ders öğretim elemanı tarafında belirlenen makalenin temini ve incelenmesi		Anlatım, Araştırma–İnceleme, Programlı Öğrenme, Gözlem	Türk Halk Şiirinde Tür ve Şekil-6: İslamiyet Dönemi (Âşık Şiiri Nazım Şekilleri-3)	
3	Ders öncesi bilgi paketinde belirtilen kaynakların ilgili yerlerinin okunması, yanı sıra öncesinden ders öğretim elemanı tarafında belirlenen makalenin temini ve incelenmesi		Anlatım, Araştırma–İnceleme, Programlı Öğrenme, Gözlem	Türk Halk Şiirinde Tür ve Şekil-7: İslamiyet Dönemi (Âşık Şiiri Nazım Şekilleri-4)	

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
4	Ders öncesi bilgi paketinde belirtilen kaynakların ilgili yerlerinin okunması, yanı sıra öncesinden ders öğretim elemanı tarafından belirlenen makalenin temini ve incelenmesi		Anlatım, Araştırma–İnceleme, Programlı Öğrenme, Gözlem	Türk Halk Şiirinde Tür ve Şekil-8: İslamiyet Dönemi (Âşık Şiiri Nazım Şekilleri-5 –Aruzlu Örnekler-1)	
5	Ders öncesi bilgi paketinde belirtilen kaynakların ilgili yerlerinin okunması, yanı sıra öncesinden ders öğretim elemanı tarafından belirlenen makalenin temini ve incelenmesi		Anlatım, Araştırma–İnceleme, Programlı Öğrenme, Gözlem	Türk Halk Şiirinde Tür ve Şekil-9: İslamiyet Dönemi (Âşık Şiiri Nazım Şekilleri-5 –Aruzlu Örnekler-2)	
6	Ders öncesi bilgi paketinde belirtilen kaynakların ilgili yerlerinin okunması, yanı sıra öncesinden ders öğretim elemanı tarafından belirlenen makalenin temini ve incelenmesi		Anlatım, Araştırma–İnceleme, Programlı Öğrenme, Gözlem	Türk Halk Şiirinde Tür ve Şekil-10: İslamiyet Dönemi (Âşık Şiiri Nazım Türleri-1)	
7	Ders öncesi bilgi paketinde belirtilen kaynakların ilgili yerlerinin okunması, yanı sıra öncesinden ders öğretim elemanı tarafından belirlenen makalenin temini ve incelenmesi		Anlatım, Araştırma–İnceleme, Programlı Öğrenme, Gözlem	Türk Halk Şiirinde Tür ve Şekil-11: İslamiyet Dönemi (Âşık Şiiri Nazım Türleri-2)	
8	Ders öncesi bilgi paketinde belirtilen kaynakların ilgili yerlerinin okunması, yanı sıra öncesinden ders öğretim elemanı tarafından belirlenen makalenin temini ve incelenmesi		Anlatım, Araştırma–İnceleme, Programlı Öğrenme, Gözlem	Türk Halk Şiirinde Tür ve Şekil-12: İslamiyet Dönemi (Âşık Şiiri Nazım Türleri-3)	
9	Ders öncesi bilgi paketinde belirtilen kaynakların ilgili yerlerinin okunması, yanı sıra öncesinden ders öğretim elemanı tarafından belirlenen makalenin temini ve incelenmesi		Anlatım, Araştırma–İnceleme, Programlı Öğrenme, Gözlem	Türk Halk Şiirinde Tür ve Şekil-13: İslamiyet Dönemi (Tekke-Tasavvuf / Derviş Şiiri Nazım Türleri-1)	
10	Ders öncesi bilgi paketinde belirtilen kaynakların ilgili yerlerinin okunması, yanı sıra öncesinden ders öğretim elemanı tarafından belirlenen makalenin temini ve incelenmesi		Anlatım, Araştırma–İnceleme, Programlı Öğrenme, Gözlem	Türk Halk Şiirinde Tür ve Şekil-14: İslamiyet Dönemi (Tekke-Tasavvuf / Derviş Şiiri Nazım Türleri-2)	
11	Ders öncesi bilgi paketinde belirtilen kaynakların ilgili yerlerinin okunması, yanı sıra öncesinden ders öğretim elemanı tarafından belirlenen makalenin temini ve incelenmesi		Anlatım, Araştırma–İnceleme, Programlı Öğrenme, Gözlem	Türk Halk Şiirinde Tür ve Şekil-15: İslamiyet Dönemi (Tekke-Tasavvuf / Derviş Şiiri Nazım Türleri-3)	
12	Ders öncesi bilgi paketinde belirtilen kaynakların ilgili yerlerinin okunması, yanı sıra öncesinden ders öğretim elemanı tarafından belirlenen makalenin temini ve incelenmesi		Anlatım, Araştırma–İnceleme, Programlı Öğrenme, Gözlem	Gelenekli Türk Tiyatrosu-1: Köy Seyirlik Oyunları ve Kukla	
13	Ders öncesi bilgi paketinde belirtilen kaynakların ilgili yerlerinin okunması, yanı sıra öncesinden ders öğretim elemanı tarafından belirlenen makalenin temini ve incelenmesi		Anlatım, Araştırma–İnceleme, Programlı Öğrenme, Gözlem	Gelenekli Türk Tiyatrosu-2: Meddahlık ve Ortaoyunu	
14	Ders öncesi bilgi paketinde belirtilen kaynakların ilgili yerlerinin okunması, yanı sıra öncesinden ders öğretim elemanı tarafından belirlenen makalenin temini ve incelenmesi		Anlatım, Araştırma–İnceleme, Programlı Öğrenme, Gözlem	Gelenekli Türk Tiyatrosu-3: Gölge Oyunu ve Tuluat Tiyatrosu	

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	1,00
Final	1	1,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	3,00
Derse Katılım	14	1,00
Alan Çalışması	1	1,00
Bütünleme	1	1,00
Ara Sınav Hazırlık	3	3,00
Final Sınavı Hazırlık	3	3,00
Araştırma Sunumu	1	1,00
Tartışmalı Ders	7	2,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	14	1,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Ara Sınav	40,00
Final	60,00

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü / TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI X Öğrenme Çıktısı İlişkisi

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18	P.Ç. 19	P.Ç. 20	P.Ç. 21	P.Ç. 22	P.Ç. 23	P.Ç. 24
Ö.Ç. 1	1	3	1	2	2				2					3	1	1	3			3	2	3		
Ö.Ç. 2	1	3	1	2	2				2					3	1	1	3			3	2	3		
Ö.Ç. 3	1	2	1	2	1				3					3	1	1	3			3	2	3		
Ö.Ç. 4	2	3	2	3	2				3					3	1	1	4			4	3	4		
Ö.Ç. 5	3	5	4	5	4				5					5	3	3	5			5	5	5		
Ö.Ç. 6	1	3	2	3	4				3					3	1	1	3			3	3	3		
Ö.Ç. 7	3	2	3	2	2				4					5	3	3	4			3	4	4		
Ö.Ç. 8	1	2	2	2	2				3					5	3	3	4			2	3	3		
Ö.Ç. 9	3	3	3	3	3				4					4	3	3	3			3	4	4		
Ö.Ç. 10	1	3	3	2	2				3					4	2	3	3			3	4	4		
Ö.Ç. 11	2	3	3	2	2				3					4	2	3	3			3	3	3		

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Türk dilinin ilk yazılı belgelerinden günümüze kadar gelen devreleri kronolojik olarak, eserleriyle birlikte bilir.
- P.Ç. 2 :** Halk edebiyatı ve kültürü ile ilgili konularda gerekli bilgi ve birikime sahip olur.
- P.Ç. 3 :** Alanıyla ilgili problemleri tespit eder.

- P.Ç. 4 :** Tespit edilen problemlerin çözümüne yönelik gerekli verileri toplar.
- P.Ç. 5 :** Elde ettiği verilere göre sonuçları yorumlar.
- P.Ç. 6 :** Eski Türk Edebiyatının Arap harfli manzum ve mensur eserlerini okur, açıklar.
- P.Ç. 7 :** Yeni Türk dili ile ilgili dönemlere ait metinlerde; kelime tahlili, cümle tahlili ve kelime etimolojisi yapar.
- P.Ç. 8 :** Eski Türk dili ile ilgili dönemlere ait metinlerde; kelime tahlili, cümle tahlili ve kelime etimolojisi yapar.
- P.Ç. 9 :** Edebî metin çözümlemeleri yapar.
- P.Ç. 10 :** Yeni Türk Edebiyatının kapsadığı edebî dönem, metin ve edebiyatçıların özelliklerini tam olarak bilir; bu dönemlerde yazılmış yapıtları çözümler; karşılaştırmalı tartışmalar yürütür.
- P.Ç. 11 :** Alanıyla ilgili karşılaştığı problemlerin çözümünde bilgisayar teknolojilerini kullanır.
- P.Ç. 12 :** İlgi alanında veya toplumun diğer kesimleriyle sözlü ve yazılı iletişim olanaklarını kullanarak profesyonel düzeyde eleştirel olarak iletişim kurabilir.
- P.Ç. 13 :** Bir yabancı dil kullanarak alana ait konularda meslektaşlarıyla iletişim kurabilir.
- P.Ç. 14 :** Alanıyla ilgili çalışmalara katılır.
- P.Ç. 15 :** Mesleki gelişmeleri izler ve bu gelişmelere katkı sağlar.
- P.Ç. 16 :** Disiplin içi ve disiplinler arası takım çalışması yapar.
- P.Ç. 17 :** Sahada derleme, gözlem ve anket çalışmaları yapar.
- P.Ç. 18 :** Alanıyla ilgili edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır, çözümler ve uygular.
- P.Ç. 19 :** Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirir.
- P.Ç. 20 :** Alanıyla ilgili sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılır ve bu tür etkinlikleri düzenler.
- P.Ç. 21 :** Alanıyla ilgili yaptığı çalışmaları ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla paylaşır.
- P.Ç. 22 :** Beşerî bilimler alanında sosyal, kültürel hakların evrenselliğini destekler, sosyal adalet bilinci kazanır, tarihî ve kültürel mirasa sahip çıkar.
- P.Ç. 23 :** Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.
- P.Ç. 24 :** Bilimsel bilgiyi açık ve yetkin biçimde aktarabilir.
- Ö.Ç. 1 :** Türk halk edebiyatının nazım şekillerini ve türlerini anlayabilir.
- Ö.Ç. 2 :** Türk halk edebiyatının mensur türlerini tanıyabilir.
- Ö.Ç. 3 :** Türk halk edebiyatının nazım şekillerini ve türlerini anlayabilir.
- Ö.Ç. 4 :** Türk Halk Edebiyatı içinde özel bir yeri olan gelenekli Türk şiirinde kafiye, kafiye örgüsü, ayak ve çeşitleri hakkında bilgi sahibi olabilir.
- Ö.Ç. 5 :** Gelenekli Türk şiiri içindeki anonim Türk şiiri nazım biçimlerini ve bu biçimlerin yapı özelliklerini kavrayabilir.
- Ö.Ç. 6 :** Gelenekli Türk şiiri içindeki âşık edebiyatı nazım biçimlerini ve bu biçimlerin yapı özelliklerini kavrayabilir.
- Ö.Ç. 7 :** Gelenekli Türk şiiri içindeki tekke-tasavvuf (derviş) şiiri nazım biçimlerini ve bu biçimlerin yapı özelliklerini kavrayabilir.
- Ö.Ç. 8 :** Âşık edebiyatı nazım türlerini ve bu türlerin içerik özelliklerini kavrayabilir.
- Ö.Ç. 9 :** Tekke-tasavvuf (derviş edebiyatı nazım türlerini ve bu türlerin içerik özelliklerini kavrayabilir.
- Ö.Ç. 10 :** Gelenekli Türk tiyatrosunun Türk halk edebiyatı içindeki yerini ve genel özelliklerini kavrayabilir.
- Ö.Ç. 11 :** Gelenekli Türk tiyatrosunu oluşturan gölge tiyatrosu, ortaoyunu, vd. gibi tiyatro kollarının genel özellikleri ve tipleri hakkında bilgi sahibi olabilir.